

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

5 päivänä marraskuuta 2019*ⁱ

Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen – SEU 19 artiklan 1 kohdan toinen alakohta – Oikeusvaltio – Tehokas oikeussuoja unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla – Tuomareiden riippumattomuuden ja erottamattomuuden periaatteet – Puolan yleisten tuomioistuinten tuomareiden eläkeiän alentaminen – Mahdollisuus jatkaa tuomarin tehtävien hoitamista hiljattain vahvistetun iän saavuttamisen jälkeen oikeusministerin luvalla – SEUT 157 artikla – Direktiivi 2006/54/EY – 5 artiklan a alakohta ja 9 artiklan 1 kohdan f alakohta – Sukupuoleen perustuvan syrjinnän kielto palkkaukseen, työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa – Erilaisten eläkeikien käyttöön ottaminen Puolan yleisten tuomioistuinten ja Sąd Najwyższyn (ylin tuomioistuin, Puola) tuomarin tehtäviä sekä Puolan syyttäväviranomaisen syyttäjän tehtäviä hoitavien naisten ja miesten osalta

Asiassa C-192/18,

jossa on kyse SEUT 258 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 15.3.2018,

Euroopan komissio, asiamiehinään A. Szymkowska, K. Banks, C. Valero ja H. Krämer,

kantajana,

vastaan

Puolan tasavalta, asiamiehinään B. Majczyna, K. Majcher ja S. Żyrek, avustajanaan W. Gontarski, avocat,

vastaajana,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti R. Silva de Lapuerta, jaostojen puheenjohtajat A. Prechal (esittelevä tuomari), M. Vilaras, E. Regan, P. G. Xuereb ja L. S. Rossi sekä tuomarit E. Juhász, M. Ilešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen, D. Šváby ja K. Jürimäe,

julkisasiamies: E. Tanchev,

kirjaaja: yksikönpäällikkö M. Aleksejev,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 8.4.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 20.6.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

tuomion

- 1 Euroopan komissio vaatii kanteessaan unionin tuomioistuinta toteamaan, että
 - yhtäältä Puolan tasavalta ei ole noudattanut SEUT 157 artiklan sekä miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa 5.7.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/54/EY (EUVL 2006, L 204, s. 23) 5 artiklan a alakohdan ja 9 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on ottanut yleisten tuomioistuinten organisaatiosta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta 12.7.2017 annetun lain (ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw; Dz. U. 2017, järjestysnumero 1452; jäljempänä 12.7.2017 annettu muutoslaki) 13 §:n 1–3 momentilla käyttöön erilaisen eläkeiän Puolan yleisten tuomioistuinten ja Sąd Najwyższy (ylin tuomioistuin, Puola) tuomarikuntaan tai Puolan syyttäväviranomaisen syyttäjäkuntaan kuuluvien naisten ja miesten osalta, ja
 - toisaalta Puolan tasavalta ei ole noudattanut SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on alentanut 12.7.2017 annetun muutoslain 13 §:n 1 momentilla Puolan yleisten tuomioistuinten tuomareihin sovellettavaa eläkeikää ja valtuuttanut oikeusministerin (Puola) mainitun lain 1 §:n 26 momentin b ja c kohdan nojalla antamaan luvan tai olemaan antamatta lupaa tuomarin tehtävän aktiivista hoitamista koskevan ajanjakson pidentämiseen.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

EU-sopimus

- 2 SEU 2 artiklassa määrätään seuraavaa:

”[Euroopan] unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina. Nämä ovat jäsenvaltioille yhteisiä arvoja yhteiskunnassa, jolle on ominaista moniarvoisuus, syrjimättömyys, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, yhteisvastuu sekä naisten ja miesten tasa-arvo.”

- 3 SEU 19 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Euroopan unionin tuomioistuin käsittää unionin tuomioistuimen, unionin yleisen tuomioistuimen ja erityistuomioistuimia. Euroopan unionin tuomioistuin huolehtii siitä, että perussopimusten tulkinnassa ja soveltamisessa noudatetaan lakia.

Jäsenvaltiot säätävät tarvittavista muutoksenhakekeinoista tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla.”

EUT-sopimus

- 4 SEUT 157 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Jokainen jäsenvaltio huolehtii sen periaatteen noudattamisesta, jonka mukaan miehille ja naisille maksetaan samasta tai samanarvoisesta työstä sama palkka.

2. Tässä artiklassa palkalla tarkoitetaan tavallista perus- tai vähimmäispalkkaa ja muuta korvausta, jonka työntekijä suoraan tai välillisesti saa työnantajaltaan työstä tai tehtävästä rahana tai luontoisetuna.

--

3. Euroopan parlamentti ja [Euroopan unionin] neuvosto toteuttavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan toimenpiteet, joilla varmistetaan miesten ja naisten tasa-arvoisten mahdollisuuksien ja tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltaminen työtä ja ammattia koskevissa kysymyksissä, mukaan lukien samasta tai samanarvoisesta työstä maksettavan saman palkan periaate.

4. Jotta miesten ja naisten välinen täysi tosiasiallinen tasa-arvo toteutuisi työelämässä, tasa-arvoisen kohtelun periaate ei estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta sellaisia erityisetuja tarjoavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on helpottaa aliedustettuna olevan sukupuolen ammatillisen toiminnan harjoittamista taikka ehkäistä tai hyvittää ammattiuraan liittyviä haittoja.”

Perusoikeuskirja

- 5 Perusoikeuskirjan VI osastoon, jonka otsikko on ”Lainkäyttö”, sisältyy perusoikeuskirjan 47 artikla, jonka otsikko on ”Oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen” ja jossa määrätään seuraavaa:

”Jokaisella, jonka unionin oikeudessa taattuja oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava tässä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot tuomioistuimessa.

Jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa, joka on etukäteen laillisesti perustettu. --

--”

- 6 Perusoikeuskirjan 51 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Tämän perusoikeuskirjan määräykset koskevat unionin toimielimiä, elimiä ja laitoksia toissijaisuusperiaatteen mukaisesti sekä jäsenvaltioita ainoastaan silloin, kun viimeksi mainitut soveltavat unionin oikeutta. Tämän vuoksi ne kunnioittavat tämän perusoikeuskirjan mukaisia oikeuksia, noudattavat sen sisältämiä periaatteita ja edistävät niiden soveltamista kukin toimivaltansa mukaisesti ja unionille perussopimuksissa annetun toimivallan rajoja noudattaen.

2. Tällä perusoikeuskirjalla ei uloteta unionin oikeuden soveltamisalaa unionin toimivaltaa laajemmaksi eikä luoda unionille uutta toimivaltaa tai uusia tehtäviä eikä muuteta perussopimuksissa määriteltyjä toimivaltuuksia ja tehtäviä.”

Direktiivi 2006/54

- 7 Direktiivin 2006/54 johdanto-osan 14 ja 22 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(14) [SEUT 157] artiklan mukaiseen palkan käsitteeseen eivät sisälly sosiaaliturvaetuudet, mutta nyt on selvästi vahvistettu, että virkamiesten eläkejärjestelmät kuuluvat samapalkkaisuuden periaatteen soveltamisalaan, jos järjestelmästä maksettavat etuudet maksetaan työntekijälle, koska hän on palvelussuhteessa julkiseen työnantajaan, siitä riippumatta, että tällaiset järjestelmät ovat osa yleistä lakisääteistä järjestelmää. Yhteisöjen tuomioistuimen [28.9.1994

antaman tuomion Beune (C-7/93, EU:C:1994:350) ja 12.9.2002 antaman tuomion Niemi (C-351/00, EU:C:2002:480)] mukaan tämä edellytys täyttyy, jos eläkejärjestelmä koskee tiettyä työntekijäryhmää, sen etuudet liittyvät välittömästi työssäolokausiin ja etuudet lasketaan suhteessa virkamiehen viimeiseen palkkaan. Näin ollen selkeyden vuoksi olisi asianmukaista antaa tähän liittyviä erityissäännöksiä.

--

(22) [SEUT 157 artiklan 4 kohdan] mukaisesti ja jotta miesten ja naisten täysi tosiasiallinen tasa-arvo toteutuisi työelämässä, yhdenvertaisen kohtelun periaate ei estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta erityisetuja tarjoavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on helpottaa aliedustettuna olevan sukupuolen ammatillisen toiminnan harjoittamista taikka ehkäistä tai hyvittää ammattiuraan liittyviä haittoja. Nykytilanteen ja Amsterdamin sopimukseen liitetyn julistuksen n:o 28 huomioon ottaen jäsenvaltioiden olisi ensisijaisesti pyrittävä parantamaan naisten asemaa työelämässä.”

8 Direktiivin 2006/54 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tarkoituksena on taata miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpano työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa.

Tätä varten siinä on säännöksiä, joilla pyritään panemaan yhdenvertaisen kohtelun periaate täytäntöön seuraavilla aloilla:

--

c) ammatilliset sosiaaliturvajärjestelmät.

--”

9 Kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä sovelletaan seuraavia määritelmiä:

a) ’välitön syrjintä’: tilanne, jossa henkilöä kohdellaan sukupuolen perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan, on kohdeltu tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa;

--

f) ’amatilliset sosiaaliturvajärjestelmät’: järjestelmät, joita miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittaisesta toteuttamisesta sosiaaliturvaa koskevissa kysymyksissä 19 päivänä joulukuuta 1978 annettu neuvoston direktiivi 79/7/ETY [(EYVL 1979, L 6, s. 24)] ei koske ja joiden tarkoituksena on antaa palkansaaajille ja itsenäisille ammattiharjoittajille yrityksessä tai yritysryhmässä, taloudellisen toiminnan alueella tai ammattialalla tai ammattialojen ryhmässä etuudet, jotka täydentävät lakisääteisiin sosiaaliturvajärjestelmiin kuuluvia etuuksia tai korvaavat ne, riippumatta siitä, onko näiden järjestelmien piiriin kuuluminen pakollista tai vapaaehtoista.”

10 Direktiivin 2006/54 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Positiiviset toimet”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai toteuttaa [SEUT 157 artiklan 4 kohdassa] tarkoitettuja toimenpiteitä miesten ja naisten välisen täyden tosiasiallisen tasa-arvon varmistamiseksi työelämässä.”

11 Direktiivin 2006/54 II osaston 2 luku, jonka otsikko on ”Yhdenvertainen kohtelu ammatillisissa sosiaaliturvajärjestelmissä”, sisältää muun muassa kyseisen direktiivin 5, 7 ja 9 artiklan.

12 Kyseisen direktiivin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

” – minkäänlaista välitöntä tai välillistä sukupuoleen perustuvaa syrjintää ei saa esiintyä ammatillisissa sosiaaliturvajärjestelmissä eikä varsinkaan, jos kysymyksessä on

a) tällaisten järjestelmien soveltamisala tai niiden piiriin pääsemisen edellytykset;

– –”

13 Mainitun direktiivin 7 artiklassa, jonka otsikko on ”Aineellinen soveltamisala”, säädetään seuraavaa:

”1. Tätä lukua sovelletaan

a) ammatillisiin sosiaaliturvajärjestelmiin, jotka antavat turvaa seuraavien tapausten varalta:

– –

iii) vanhuus, mukaan lukien varhaiseläkkeelle siirtyminen;

– –

– –

2. Tätä lukua sovelletaan myös erityisten työntekijäryhmien, kuten virkamiesten, eläkejärjestelmiin, jos järjestelmästä maksettavat etuudet maksetaan siksi, että työntekijä on palvelussuhteessa julkiseen työnantajaan. Se, että järjestelmä on osa yleistä lakisääteistä järjestelmää, ei kuitenkaan rajoita luvun soveltamista.”

14 Saman direktiivin 9 artiklassa, jonka otsikko on ”Esimerkkejä sukupuoleen perustuvasta syrjinnästä”, säädetään seuraavaa:

”1. Tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaisiin säännöksiin kuuluvat ne, jotka välittömästi tai välillisesti perustuvat sukupuoleen ja joilla

– –

f) vahvistetaan erilaiset eläkeiät;

– –”

Puolan oikeus

Yleisistä tuomioistuimista annettu laki

15 Yleisten tuomioistuinten organisaatiosta 27.7.2001 annetun lain (ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych; Dz. U. nro 98, järjestysnumero 1070; jäljempänä yleisistä tuomioistuimista annettu laki) 69 §:n 1 ja 3 momentin sanamuoto oli seuraava:

”1. Tuomareiden on jäätävä eläkkeelle heidän täyttäessään 67 vuotta, – – jolleivät he toimita oikeusministerille viimeistään 6 kuukautta ennen kuin he saavuttavat edellä mainitun iän ilmoitusta, jossa he esittävät toiveensa jatkaa tehtäviensä hoitamista, ja todistusta, joka on laadittu tuomarin viran hakijoihin sovellettavien edellytysten mukaisesti ja joka osoittaa, että heidän terveydentilansa sallii heidän toimia tuomioistuimen jäseninä

--

3. Jos tuomari antaa ilmoituksen ja esittää 1 momentissa tarkoitetun todistuksen, hän voi hoitaa tehtävänsä vain siihen saakka, kunnes hän täyttää 70 vuotta. --”

- 16 Yleisistä tuomioistuimista annetun lain 69 §:n 1 momenttia on muutettu ensinnäkin sosiaaliturvarahastosta maksettavista vanhuuseläkkeistä ja eläkkeistä annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta 16.11.2016 annetulla lailla (ustawa o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw; Dz. U. 2017, järjestysnumero 38; jäljempänä 16.11.2016 annettu laki), jolla sekä nais- että miespuolisten tuomareiden eläkeikä alennettiin 65 vuoteen. Tämän muutoksen oli tarkoitus tulla voimaan 1.10.2017.
- 17 Ennen kuin kyseinen muutos oli tullut edes voimaan, mainittua 69 §:n 1 momenttia muutettiin kuitenkin uudelleen 12.7.2017 annetun muutoslain, joka tuli voimaan 1.10.2017, 13 §:n 1 momentilla. Mainitun muutoksen seurauksena tuomareiden eläkeikä oli naisten osalta 60 vuotta ja miesten osalta 65 vuotta.
- 18 Lisäksi 12.7.2017 annetun muutoslain 1 §:n 26 momentin b ja c kohdalla yleisistä tuomioistuimista annetun lain 69 §:ään lisättiin uusi 1b momentti ja muutettiin viimeksi mainitun pykälän 3 momenttia.
- 19 Kahdessa edellä olevassa kohdassa mainittujen muutosten seurauksena mainitussa 69 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”1. Naispuolisten tuomareiden on jätävä eläkkeelle heidän täyttäessään 60 vuotta ja miespuolisten tuomareiden heidän täyttäessään 65 vuotta, jolleivät he toimita oikeusministerille aikaisintaan 12 kuukautta ja viimeistään 6 kuukautta ennen kuin he saavuttavat edellä mainitun iän ilmoitusta, jossa he esittävät toiveensa jatkaa tehtäviensä hoitamista, ja todistusta, joka on laadittu tuomarin viran hakijoihin sovellettavien edellytysten mukaisesti ja joka osoittaa, että heidän terveydentilansa sallii heidän toimia tuomioistuimen jäseninä.

--

1b. Oikeusministeri voi antaa tuomarille luvan hoitaa edelleen tehtäviään, kun otetaan huomioon yleisten tuomioistuinten henkilöstön järkevän virkaan osoittamisen vaatimukset ja eri tuomioistuinten työtaakasta johtuvat tarpeet. Jos tuomari saavuttaa 1 momentissa tarkoitetun iän ennen kuin hänen tehtäviensä hoitamisen jatkamista koskeva menettely päättyy, hän jatkaa tehtävissään, kunnes mainittu menettely on saatettu päätökseen.

--

3. Jos oikeusministeri antaa 1b momentissa tarkoitetun luvan, asianomainen tuomari voi jatkaa tuomioistuimen jäsenenä vain siihen saakka, kunnes hän täyttää 70 vuotta. --”

- 20 Yleisistä tuomioistuimista annetun lain 91 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Samantasoisissa tuomarinviroissa työskentelevien tuomareiden palkan suuruus riippuu virkaiästä tai hoidetuista tehtävistä:

--

1c. Tuomareiden vuosittainen peruspalkka perustuu edellisen vuoden toisen vuosineljänneksen keskimääräiseen palkkaan, joka julkaistaan Puolan tasavallan virallisessa lehdessä (Monitor Polski) --

--

2. Tuomarin peruspalkka ilmoitetaan palkkaluokkina, joiden tasot määritetään soveltamalla 1 momentin c kohdassa tarkoitettuun peruspalkan laskentaperusteeseen kertoimia. Kunkin yksittäisen tuomarinviran peruspalkkaluokka ja kertoimet, joita käytetään tuomareiden peruspalkkatason määrittämisessä kussakin yksittäisessä palkkaluokassa, vahvistetaan tämän lain liitteessä. --

--

7. Tuomareiden palkkaus riippuu lisäksi ikälisästä, joka on kuudennesta palvelusvuodesta alkaen 5 prosenttia peruspalkasta ja jota korotetaan tämän jälkeen 1 prosentilla vuosittain siten, ettei se ylitä kuitenkaan 20 prosenttia peruspalkasta.

--”

21 Yleisistä tuomioistuimista annetun lain 91a §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. [Sąd Rejonowy (piirioikeus, Puola)] tuomari saa palvelukseen tullessaan ensimmäisen palkkaluokan mukaista peruspalkkaa. [Sąd Okręgowy (alueellinen tuomioistuin, Puola)] tuomari saa palvelukseen tullessaan neljännen palkkaluokan mukaista peruspalkkaa; jos hänelle maksettiin jo alemmassa virassa neljännen tai viidennen palkkaluokan mukaista palkkaa, hänen peruspalkkansa vastaa viidennen tai kuudennen palkkaluokan mukaista palkkaa. [Sąd Apelacyjny (ylioikeus, Puola)] tuomari saa palvelukseen tullessaan seitsemännen palkkaluokan mukaista peruspalkkaa; jos hänelle maksettiin jo alemmassa virassa seitsemännen tai kahdeksannen palkkaluokan mukaista palkkaa, hänen peruspalkkansa vastaa kahdeksannen tai yhdeksännen palkkaluokan mukaista palkkaa. --

--

3. Tuomari saa automaattisesti ylempää palkkaluokkaa vastaavaa peruspalkkaa sen jälkeen, kun hän on palvellut peräkkäin viiden vuoden ajan tietyssä tuomarinvirassa.

4. Avustavan tuomarin tehtävän hoitamista koskeva ajanjakso lisätään piirituomioistuimen tuomarin tehtävän hoitamista koskevaan ajanjaksoon.

--”

22 Yleisistä tuomioistuimista annetun lain 100 §:n 1 momenttia muutettiin 12.7.2017 annetun muutoslain 13 §:n 1 momentilla, ja tähän samaan 100 §:ään lisättiin uudet 4a ja 4b momentti. Näiden muutosten johdosta mainitussa 100 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”1. Tuomioistuinten organisaatiota koskevien muutosten tai tuomiopiirien uudelleen jakamisen yhteydessä eläkkeelle siirretyt naispuoliset tuomarit saavat siihen saakka, kunnes he täyttävät 60 vuotta, ja miespuoliset tuomarit siihen saakka, kunnes he täyttävät 65 vuotta, palkkiota, joka on suuruudeltaan sama kuin viimeksi hoidetussa virassa saatu palkka.

2. Tuomarit, jotka jäävät eläkkeelle tai jotka siirretään eläkkeelle iän johdosta tai lääketieteellisistä syistä, saavat palkkiota, joka on suuruudeltaan 75 prosenttia viimeksi hoidetussa virassa saadusta peruspalkasta ja ikälisästä.

3. Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja palkkiota korotetaan tehtäviään hoitavien tuomareiden peruspalkkaan kohdistuvien muutosten mukaisesti.

--

4a. Edellä 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa naispuoliselle tuomarille, joka on jäänyt eläkkeelle täyttäessään 60 vuotta, ja miespuoliselle tuomarille, joka on jäänyt eläkkeelle täyttäessään 65 vuotta, suoritetaan kertakorvaus.

4b. Tuomarilla, joka on saanut palata aikaisemmin hoitamaansa virkaan tai vastaavaan virkaan 71c §:n 4 momentin tai 74 §:n 1a momentin nojalla, on oikeus siinä tapauksessa, että hän jää eläkkeelle tai hänet siirretään eläkkeelle, kertakorvaukseen, joka vastaa suuruudeltaan eläkkeelle jäämisen tai eläkkeelle siirtämisen ajankohdan mukaan lasketun korvauksen määrän ja jo maksetun korvauksen määrän välistä erotusta. Edellä 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa korvaus on suoritettava naispuolisille tuomareille heidän täyttäessään 60 vuotta ja miespuolisille tuomareille heidän täyttäessään 65 vuotta.”

Syyttäjälaitoksesta annettu laki

23 Syyttäjälaitoksesta 28.1.2016 annetun lain (ustawa Prawo o prokuraturze; Dz. U. 2016, järjestysnumero 177) 127 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jollei tässä laissa toisin säädetä, syyttäjiin sovelletaan soveltuvin osin [yleisistä tuomioistuimista annetun] lain 69–71 §:ää – – [ja] 99–102 §:ää – –”

24 Syyttäjälaitoksesta annetun lain 124 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Samantasoisissa syyttäjänviroissa työskentelevien syyttäjien palkan suuruus riippuu virkaiästä tai hoidetuista tehtävistä. – –

2. Syyttäjän peruspalkka ilmoitetaan palkkaluokkina, joiden tasot määritetään soveltamalla syyttäjän peruspalkan laskentaperusteeseen kertoimia.

3. Syyttäjä saa palvelukseen tullessaan

– [Prokuratura Rejonowassa (piirisyyttäjäviranomainen, Puola)] ensimmäisen palkkaluokan mukaista peruspalkkaa

– [Prokuratura Okręgowassa (alueellinen syyttäjäviranomainen, Puola)] neljännen palkkaluokan mukaista peruspalkkaa; jos hänelle maksettiin jo alemmassa virassa neljännen tai viidennen palkkaluokan mukaista palkkaa, hänen peruspalkkansa vastaa viidennen tai kuudennen palkkaluokan mukaista palkkaa

– [Prokuratura Regionalnassa (ylialueellinen syyttäjäviranomainen, Puola)] seitsemännen palkkaluokan mukaista peruspalkkaa; jos hänelle maksettiin jo alemmassa virassa seitsemännen tai kahdeksannen palkkaluokan mukaista palkkaa, hänen peruspalkkansa vastaa kahdeksannen tai yhdeksännen palkkaluokan mukaista palkkaa

– –

5. Syyttäjä saa ylempää palkkaluokkaa vastaavaa peruspalkkaa sen jälkeen, kun hän on palvellut peräkkäin viiden vuoden ajan tietyssä syyttäjänvirassa.

6. Apulaissyttäjän tehtävän hoitamista koskeva ajanjakso lisätään [Prokuratura Rejonowan] syyttäjän tehtävän hoitamista koskevaan ajanjaksoon.

– –

11. Syyttäjät saavat ikälisän, joka on kuudennesta palvelusvuodesta alkaen 5 prosenttia asianomaisten henkilöiden sen hetkisestä peruspalkasta, ja sitä korotetaan tämän jälkeen 1 prosentilla vuosittain siten, ettei se ylitä kuitenkaan 20 prosenttia peruspalkasta. Ikälisä maksetaan 20 palvelusvuoden jälkeen ottamatta huomioon tämän jälkeen kertynyttä palvelusaikaa, ja se on 20 prosenttia asianomaisten henkilöiden nykyisestä peruspalkasta.

--”

- 25 Syyttäjälaitoksesta annetun lain eräitä muita säännöksiä on muutettu 12.7.2017 annetun muutoslain 13 §:n 3 momentilla siten, että kyseisessä laissa muun muassa viitataan syyttäjien uuteen eläkeikään, joka on naisten osalta 60 vuotta ja miesten osalta 65 vuotta.

Ylimmästä tuomioistuimesta annettu vuoden 2002 laki

- 26 Ylimmästä tuomioistuimesta 23.11.2002 annetun lain (ustawa o Sądzie Najwyższym; Dz. U. 2002, numero 240, järjestysnumero 2052; jäljempänä ylimmästä tuomioistuimesta annettu vuoden 2002 laki) 30 §:n 1 momentissa Sąd Najwyższy tuomareiden eläkeiäksi vahvistettiin 70 vuotta. Saman 30 §:n 2 momentissa säädettiin kuitenkin, että tuomarit, jotka esittivät tätä koskevan pyynnön, saattoivat jäädä eläkkeelle täytettyään 67 vuotta.
- 27 Ylimmästä tuomioistuimesta annetun vuoden 2002 lain 30 §:n 2 momenttia muutettiin aluksi 16.11.2016 annetulla lailla, jolla alennettiin 65 vuoteen ikä, jolloin tällainen pyyntö voitiin esittää. Tätä samaa säännöstä muutettiin kuitenkin uudelleen jo ennen kyseisen muutoksen voimaantuloa 12.7.2017 annetun muutoslain 13 §:n 2 momentilla. Ylimmästä tuomioistuimesta annetun lain 30 §:n 2 momentissa, sellaisena kuin se oli tämän viimeisen muutoksen jälkeen, säädettiin seuraavaa:

”[Sąd Najwyższy] tuomarit, jotka esittävät tätä koskevan pyynnön, jäävät eläkkeelle:

1) naiset täytettyään 60 vuotta tai miehet täytettyään 65 vuotta.

--”

- 28 Ylimmästä tuomioistuimesta annetun vuoden 2002 lain 42 ja 43 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”42 §.

--

§ 4. [Sąd Najwyższy] tuomareiden palkka vahvistetaan peruspalkkaluokan tai korotetun palkkaluokan mukaan. Korotettu palkkaluokka on 115 prosenttia peruspalkkaluokasta.

§ 5. [Sąd Najwyższy] tuomarit saavat palvelukseen tullessaan peruspalkkaluokkaa vastaavan peruspalkan. Heidät siirretään korotettuun palkkaluokkaan seitsemän palvelusvuoden jälkeen.

--

43 §. [Sąd Najwyższy] tuomareilla on oikeus saada kultakin palvelusvuodelta ikälisä, joka on 1 prosenttia peruspalkasta ja joka ei saa ylittää 20 prosenttia peruspalkasta. Ikälisän suuruutta määritettäessä huomioon otettu ajanjakso kattaa myös [Sąd Najwyższy] tuomariksi nimittämistä edeltäneen palvelusajan tai työsuhteen keston sekä asianajajan, oikeudellisen neuvonantajan tai notaarin ammatin harjoittamisen keston.”

29 Ylimmästä tuomioistuimesta annetun vuoden 2002 lain 50 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”Eläkkeellä olevat [Sąd Najwyższy] tuomarit saavat palkkiota, joka vastaa suuruudeltaan 75 prosenttia viimeksi hoidetussa virassa saadusta peruspalkasta ja ikälisästä. Tämä palkkio on sidottu indeksiin samoissa määrärajoissa ja samassa suhteessa kuin tehtäviään hoitavien [Sąd Najwyższy] tuomareiden peruspalkat.”

30 Ylimmästä tuomioistuimesta annettu vuoden 2002 laki kumottiin ja korvattiin ylimmästä tuomioistuimesta 8.12.2017 annetulla lailla (ustawa o Sądzie Najwyższym; Dz. U. 2018, järjestysnumero 5; jäljempänä 8.12.2017 annettu laki), joka tuli voimaan 3.4.2018.

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

31 Koska komissio katsoi, että 12.7.2017 annetun muutoslain 1 §:n 26 momentin b ja c kohdan ja 13 §:n 1–3 momentin antamisen seurauksena Puolan tasavalta ei ollut noudattanut yhtäältä SEUT 157 artiklan määräysten ja direktiivin 2006/54 5 artiklan a alakohdan ja 9 artiklan 1 kohdan f alakohdan säännösten ja toisaalta SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan määräysten, yhdessä luettuina, mukaisia velvoitteitaan, se lähetti kyseiselle jäsenvaltiolle 28.7.2017 virallisen huomautuksen. Puolan tasavalta vastasi kyseiseen huomautukseen 31.8.2017 päivätyllä kirjeellä, jossa se kiisti rikkoneensa millään tavalla unionin oikeutta.

32 Komissio antoi 12.9.2017 perustellun lausunnon, jossa se katsoi edelleen, ettei edellä olevassa kohdassa mainituissa kansallisissa säännöksissä oteta huomioon mainittuja unionin oikeuden säännöksiä ja määräyksiä. Komissio kehotti siis Puolan tasavaltaa toteuttamaan perustellun lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta. Kyseinen jäsenvaltio vastasi perusteltuun lausuntoon 12.10.2017 päivätyllä kirjeellä, jossa se esitti, ettei väitettyjä rikkomisia ollut tapahtunut.

33 Tässä tilanteessa komissio päätti nostaa nyt käsiteltävän kanteen.

Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

34 Asian käsittelyn kirjallisen vaiheen, jonka kuluessa Puolan tasavalta toimitti vastinekirjelmän ja sittemmin vastauksen komission toimittamaan vastaukseen, jälkeen asianosaisten lausumat kuultiin 8.4.2019 pidetyssä istunnossa. Julkisasiamies esitti ratkaisuehdotuksensa 20.6.2019, jolloin asian käsittelyn suullinen vaihe siten päätettiin.

35 Unionin tuomioistuimen kirjaamoon 16.9.2019 toimittamallaan asiakirjalla Puolan tasavalta pyysi asian käsittelyn suullisen vaiheen uudelleen aloittamista. Se huomauttaa tämän pyynnön tueksi lähinnä olevansa eri mieltä kuin julkisasiamies ratkaisuehdotuksessaan, joka perustuu etenkin – kuten sen tiettyjen kohtien sekä julkisasiamiehen 11.4.2019 esittämään ratkaisuehdotukseen komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus) (C-619/18, EU:C:2019:325) sisältyvien analogisten kohtien ”sisällöstä ja asiayhteydestä” ilmenee – unionin tuomioistuimen aikaisemman oikeuskäytännön ja erityisesti 27.2.2018 annetun tuomion Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117) ja 25.7.2018 annetun tuomion Minister for Justice and Equality (tuomioistuinjärjestelmän puutteet) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586) väitetyksi virheelliseen tulkintaan, josta osapuolilla ei myöskään ole ollut tilaisuutta lausua.

36 Tältä osin on huomautettava yhtäältä, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännössä ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksessä ei määrätä mahdollisuudesta esittää huomautuksia vastaukseksi julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen (tuomio 6.3.2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 37 SEUT 252 artiklan toisen kohdan mukaan toisaalta julkisasiamiehen tehtävänä on täysin puolueettomana ja riippumattomana esittää julkisessa istunnossa perustellut ratkaisuehdotukset asioissa, jotka Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön mukaan vaativat hänen myötävaikutustaan. Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai perustelut, joiden päätteeksi hän päätyy siihen, eivät sido unionin tuomioistuinta. Tämän vuoksi se, että osapuoli ei yhdy julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa todettuun – riippumatta ratkaisuehdotuksessa tutkituista kysymyksistä –, ei sellaisenaan voi olla peruste asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittamiseksi uudelleen (tuomio 6.3.2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 38 Unionin tuomioistuin voi kuitenkin työjärjestyksensä 83 artiklan perusteella julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos unionin tuomioistuin katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta tai että asia olisi ratkaistava sellaisella perusteella, josta osapuolilla ei ole ollut tilaisuutta lausua (tuomio 6.3.2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 39 Unionin tuomioistuin katsoo kuitenkin nyt käsiteltävässä asiassa julkisasiamiestä kuultuaan, että sillä on asian käsittelyn kirjallisen vaiheen ja unionin tuomioistuimessa järjestetyn istunnon päätteeksi kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot. Se huomauttaa lisäksi, ettei asiaa ole ratkaistava sellaisella perusteella, josta osapuolilla ei ole ollut tilaisuutta lausua.
- 40 Asian käsittelyn suullista vaihetta ei siis ole määrättävä aloitettavaksi uudelleen.

Kanne

Oikeusriidan kohteen pysyttäminen

- 41 Puolan tasavalta on väittänyt vastinekirjelmässään ja istunnossa, että nyt vireillä olevalla jäsenyysselvointeiden noudattamatta jättämisen toteamista koskevalla menettelyllä ei ole enää kohdetta [yleisistä tuomioistuimista] annetun lain, kansallisesta tuomarineuvostosta annetun lain ja [8.12.2017 annetun lain] muuttamisesta 12.4.2018 annetun lain (ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy o Sądzie Najwyższym; Dz. U. 2018, järjestysnumero 848; jäljempänä 12.4.2018 annettu laki) tultua voimaan 23.5.2018.
- 42 Se huomauttaa näet ensimmäisestä kanneperusteesta, joka koskee SEUT 157 artiklan ja direktiivin 2006/54 5 artiklan a alakohdan ja 9 artiklan 1 kohdan f alakohdan rikkomista, että 12.4.2018 annetun lain 1 §:n 4 momentilla on muutettu 12.7.2017 annetun muutoslain 13 §:n 1 ja 3 momentin säännöksiä kumoamalla miesten ja naisten välillä tehdyt erot Puolan yleisten tuomioistuinten tuomareiden ja Puolan syyttäväviranomaisen syyttäjien eläkeikien osalta. Se toteaa Sąd Najwyższyn tuomareiden eläkeikää koskevistä säännöksistä, että ne on tällä välin korvattu 8.12.2017 annettuun lakiin sisältyvillä säännöksillä.
- 43 Puolan tasavalta toteaa toisesta kanneperusteesta, joka koskee SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan määräysten, yhdessä luettuina, rikkomista, että 12.7.2017 annetun muutoslain 13 §:n 1 momenttiin ja 1 §:n 26 momentin b ja c kohtaan 12.4.2018 annetun lain 1 §:n 4 momentilla tehtyjen muutosten seurauksena yleisistä tuomioistuimista annetun lain 69 §:n 1b momentissa säädetään vastedes, että kansallisen tuomarineuvoston (Puola) eikä enää oikeusministerin tehtävänä on antaa lupa jatkaa Puolan yleisten tuomioistuinten tuomarin tehtävien hoitamista 65 ikävuoden saavuttamisen jälkeen. Näiden muutosten nojalla kansallisen tuomarineuvoston on lisäksi tehtävä päätöksensä tältä osin ottamalla huomioon kriteerit, jotka poikkeavat niistä kriteereistä, joita oli sovellettu siihen asti oikeusministeriön päätösten osalta.
- 44 Komissio on todennut puolestaan istunnossa, että se pysyttää kanteensa.

- 45 Tarvitsematta tutkia, onko niillä lainsäädännön muutoksilla, joihin Puolan tasavalta on vedonnut, voitu poistaa kokonaan tai osittain väitetyt jäsenyysveloitteiden noudattamatta jättämiset, tältä osin on riittävää todeta, että – kuten vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee – kun arvioidaan sitä, onko jäsenvaltio jättänyt noudattamatta jäsenyysveloitteitaan, on otettava huomioon jäsenvaltion tilanne sellaisena kuin se oli perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä, eikä unionin tuomioistuin voi ottaa huomioon tämän jälkeen tapahtuneita muutoksia (tuomio 6.11.2012, komissio v. Unkari, C-286/12, EU:C:2012:687, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 46 Nyt käsiteltävässä tapauksessa on selvää, että ajankohtana, jolloin komission perustellussa lausunnossaan asettama määräaika päättyi, kansalliset säännökset, jotka komissio riitauttaa nyt käsiteltävässä kanteessa, olivat edelleen voimassa. Tästä seuraa, että unionin tuomioistuimen on lausuttava mainitusta kanteesta.

Ensimmäinen kanneperuste

Asianosaisten lausumat

- 47 Ensimmäisessä kanneperusteessaan komissio väittää, että naisten ja miesten välillä 12.7.2017 annetun muutoslain 13 §:n 1–3 momentissa tehdyt erot yhtäältä sen iän osalta, jossa Puolan yleisten tuomioistuinten tuomarit ja Puolan syyttäväviranomaisen syyttäjät siirtyvät eläkkeelle, ja toisaalta sen iän osalta, jossa Sąd Najwyższy tuomarit voivat jäädä varhennetulle eläkkeelle, ja joka on näissä kummassakin tapauksessa naisten osalta 60 vuotta ja miesten osalta 65 vuotta, merkitsevät SEUT 157 artiklassa ja direktiivin 2006/54 5 artiklan a alakohdassa ja 9 artiklan 1 kohdan f alakohdassa kiellettyä sukupuoleen perustuvaa syrjintää.
- 48 Komission mukaan näihin kolmeen tuomareiden ja syyttäjien ryhmään sovellettavat eläkejärjestelmät kuuluvat SEUT 157 artiklassa tarkoitettun palkan käsitteen alaan ja direktiivin 2006/54 soveltamisalan piiriin, koska ne täyttävät unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistetut kolme edellytystä, joita ovat se, että näissä järjestelmissä säädetty vanhuuseläke koskee ainoastaan erityistä työntekijäryhmää, se, että se myönnetään suoraan palveluksessaoloajan perusteella, ja se, että sen suuruus lasketaan viimeisen palkan perusteella.
- 49 Mainitut järjestelmät koskevat näet ensinnäkin kukin erityistä työntekijäryhmää. Asianomaisten henkilöiden vanhuuseläkkeen määrä lasketaan toiseksi heidän viimeksi hoitamassaan virassa saadun palkan perusteella, koska sen määräksi on vahvistettu 75 prosenttia kyseisestä palkasta. Tämä eläke myönnetään kolmanneksi suoraan palveluksessaoloajan perusteella, koska sovellettavista kansallisista säännöksistä ilmenee, että palvelusvuosien määrä on ratkaiseva tekijä tuon saman palkan kummankin osatekijän eli yhtäältä peruspalkan ja toisaalta ikälisän laskemisessa.
- 50 Sekä SEUT 157 artikla että direktiivin 2006/54 5 artiklan a alakohta ja 9 artiklan 1 kohdan f alakohta ovat esteenä sille, että tällaisten eläkkeiden myöntämiselle vahvistetaan erilaisia ikää koskevia edellytyksiä sukupuolen mukaan.
- 51 Komissio on lisäksi sitä mieltä, että riidanalaiset erot eivät ole SEUT 157 artiklan 4 kohdan määräysten ja direktiivin 2006/54 3 artiklan säännösten nojalla sallittuja positiivisia erityistoimia.
- 52 Puolan tasavalta väittää puolestaan ensisijaisesti, että kyseessä olevat eläkejärjestelmät eivät kuulu SEUT 157 artiklan eivätkä direktiivin 2006/54 soveltamisalaan, vaan ne kuuluvat miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittaisesta toteuttamisesta sosiaaliturvaa koskevissa kysymyksissä 19.12.1978 annetun neuvoston direktiivin 79/7/ETY (EYVL 1979, L 6, s. 24), jonka 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään jäsenvaltioiden mahdollisuudesta jättää viimeksi mainitun direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle kysymys eläkeiän määrittelystä eläkkeen myöntämiseksi,

- soveltamisalaan. Nämä järjestelmät eivät näet täytä yhtä tämän tuomion 48 kohdassa mainituista kolmesta edellytyksestä eli sitä, että kyseessä oleva eläke myönnetään suoraan palveluksessaoloajan perusteella.
- 53 Se, että ikälisä on enintään 20 prosenttia peruspalkasta ja että tämä yläraja saavutetaan 20 palvelusvuoden jälkeen, merkitsee näet sitä, että palvelusajanjaksolla on vain toissijainen merkitys eläkkeen määrää laskettaessa.
- 54 Puolan tasavalta toteaa peruspalkan osalta, että kun otetaan huomioon se, että tuomari saa Są Rejonowyn palvelukseen tullessaan tai syyttäjä Prokuratura Rejonowan palvelukseen tullessaan peruspalkkaluokan mukaista palkkaa ja että hän saa seuraavan palkkaluokan mukaista peruspalkkaa työskenneltyään kyseisessä virassa viiden vuoden ajan, kaikki tuomarit tai syyttäjät saavat 20 palvelusvuoden jälkeen korotetun viidennen eli ylimmän palkkaluokan mukaista palkkaa. Korotettujen palkkaluokkien soveltaminen sen vuoksi, että kyseessä oleva tuomari tai syyttäjä on alkanut hoitaa ylemmän tason tehtäviä, riippuu puolestaan kyseessä olevan tuomarin tai syyttäjän henkilökohtaisista ylennyksistä eikä siis liity suoraan palveluksessaoloaikaan.
- 55 Sovellettavien kansallisten säännösten mukaan kaikki tuomarit ja syyttäjät saavat siitä riippumatta, ovatko he miehiä vai naisia, ja myös sellaiset tuomarit tai syyttäjät, jotka ovat harjoittaneet aikaisemmin muuta ammatillista toimintaa, jonka voidaan katsoa vastaavan tuomarin tai syyttäjän tehtävän hoitamista, saavat siis enimmäisikäisän ja suurimman korotetun peruspalkan hyvissä ajoin ennen eläkeiän saavuttamista. Tästä seuraa, että sillä, että 12.7.2017 annetulla muutoslailla tehdään ero miesten ja naisten eläkeiän välillä, ei ole mitään vaikutusta näiden tuomareiden ja syyttäjien saaman vanhuuseläkkeen suuruuteen, ja näin on myös varhennetun eläkkeen tapauksessa, koska varhennetun eläkkeen saamisen ehdoksi on näet asetettu vaatimus siitä, että asianomainen voi näyttää toteen, että hänelle on kertynyt vähintään 25 palvelusvuotta.
- 56 Puolan tasavalta vetoaa lopuksi siihen, että kun komission riitauttamat säännökset olivat vielä voimassa, oli olemassa siirtymäsäännöksiä eli 16.11.2016 annetun lain 26 §:n 1 ja 2 momentissa säädetyt säännökset, joiden mukaan kaikki niin nais- kuin miespuolisetkin 12.7.2017 annetussa muutoslaisissa tarkoitettut tuomarit, jotka olivat täyttäneet naisten osalta 60 vuotta ja miesten osalta 65 vuotta viimeistään 30.4.2018, saattoivat hyötyä aikaisemmin vahvistetusta eläkeiästä, joka oli sama miesten ja naisten osalta, pelkästään tekemällä laissa säädetyissä määräajoissa ilmoituksen, eikä tähän vaadittu mitään lupaa miltään viranomaiselta.
- 57 Puolan tasavalta katsoo toissijaisesti, että riidanalaiset kansalliset säännökset ovat SEUT 157 artiklan 4 kohdan ja direktiivin 2006/54 3 artiklan mukaisia ”sallittuja positiivisia erityistoimia”. Se on sitä mieltä, että koska naisilla on erityinen yhteiskunnallinen tehtävä äitiyteen ja lasten kasvatukseen liittyen, heidän on vaikeampaa osallistua jatkuvasti työuransa kehittämiseen, joten he ylenevät uralla miehiä hitaammin. Yleinen etu vaatii kuitenkin, että tällaisia ylennyksiä varten asetetut vaatimukset ovat edelleen korkeat ja yhdenmukaiset, minkä vuoksi on mahdotonta toteuttaa erityisiä lieventäviä toimenpiteitä naisten kohtaamiin vaikeuksiin vastaamiseksi heidän uransa kehittämistä varten. Mahdollisuus siirtyä varhennetulle eläkkeelle on siis välillinen korvaus naisille näin yleisesti aiheutuvista haitoista.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 58 Ensimmäiseksi on huomautettava, että SEUT 157 artiklan 1 kohdan mukaan jokainen jäsenvaltio huolehtii sen periaatteen noudattamisesta, jonka mukaan miehille ja naisille maksetaan samasta tai samanarvoisesta työstä sama palkka. SEUT 157 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan palkalla tarkoitetaan tavallista perus- tai vähimmäispalkkaa ja muuta korvausta, jonka työntekijä suoraan tai välillisesti saa työnantajaltaan työstä tai tehtävästä rahana tai luontoisetuna.

- 59 Arvioitaessa sitä, kuuluuko vanhuuseläke SEUT 157 artiklan soveltamisalaan, ratkaiseva merkitys voi olla ainoastaan arviointiperusteella, joka on johdettu toteamuksesta, jonka mukaan eläke maksetaan työntekijälle sen palvelussuhteen perusteella, joka yhdistää hänet entiseen työnantajaansa, eli työtä tai tehtävää koskevalla arviointiperusteella, joka on johdettu itse edellä mainitun artiklan sanamuodosta (tuomio 15.1.2019, E.B., C-258/17, EU:C:2019:17, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Etuudet eläkejärjestelmästä, joka määräytyy pääasiallisesti asianomaisella henkilöllä olleen työtehtävän mukaan, liittyvät kyseisen henkilön saamaan palkkaan ja kuuluvat mainitun määräyksen soveltamisalaan (tuomio 26.3.2009, komissio v. Kreikka, C-559/07, ei julkaistu, EU:C:2009:198, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 60 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 157 artiklan soveltamisalaan kuuluu muun muassa eläke, joka koskee ainoastaan erityistä työntekijäryhmää, jos se myönnetään suoraan palveluksessaoloajan perusteella ja jos sen suuruus lasketaan viimeisen palkan perusteella (tuomio 15.1.2019, E.B., C-258/17, EU:C:2019:17, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 61 Nyt käsiteltävässä asiassa Puolan yleisten tuomioistuinten tuomarit, Sąd Najwyższy tuomarit ja Puolan syyttäviviranomaisen syyttäjät, joihin sovelletaan kolmea kyseessä olevaa eläkejärjestelmää, on katsottava yhtä moneksi edellä olevassa kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetuksi erityiseksi työntekijäryhmäksi. Tältä osin vakiintuneesta oikeuskäytännöstä näet ilmenee, että eläkejärjestelmän piiriin kuuluvat virkamiehet eroavat yrityksen, yritysten yhteenliittymän, jonkin taloudellisen alan tai ammattialan tai eri ammateista koostuvan alan työntekijäryhmistä vain sellaisten heille ominaisten erityispiirteiden perusteella, jotka säätelevät heidän palvelussuhdettaan valtioon, muihin julkisyhteisöihin tai julkisiin työnantajiin nähden (tuomio 29.11.2001, Griesmar, C-366/99, EU:C:2001:648, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 26.3.2009, komissio v. Kreikka, C-559/07, ei julkaistu, EU:C:2009:198, 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 62 On myös selvää, että nyt käsiteltävässä asiassa kullekin näistä kolmesta asianomaisten tuomareiden ja syyttäjien ryhmästä maksettavan vanhuuseläkkeen suuruus lasketaan asianomaisten henkilöiden viimeisen palkan perusteella. Yleisistä tuomioistuimista annetun lain 100 §:n 2 momentista, syyttäjälaitoksesta annetun lain 127 §:n 1 momentista, jossa viitataan mainittuun 100 §:ään, ja ylimmästä tuomioistuimesta annetun vuoden 2002 lain 50 §:stä näet ilmenee, että näille tuomareille ja syyttäjille maksettavan eläkkeen suuruus on 75 prosenttia heidän viimeiseksi hoitamassaan virassa saamastaan peruspalkasta ja ikälisästä.
- 63 Lopuksi siitä kysymyksestä, myönnetäänkö tällaiset eläkkeet suoraan asianomaisten henkilöiden palveluksessaoloajan perusteella, on todettava yhtäältä, että yleisistä tuomioistuimista annetun lain 91 §:n 1 momentin ja 91a §:n 3 momentin, syyttäjälaitoksesta annetun lain 124 §:n 1 ja 5 momentin ja ylimmästä tuomioistuimesta annetun vuoden 2002 lain 42 §:n 4 ja 5 momentin säännöksistä ilmenee, että peruspalkan määrän, joka on yksi sen viimeisen palkan kahdesta osatekijästä, johon sovelletaan 75 prosentin prosenttiosuutta näille tuomareiden ja syyttäjien eri ryhmille maksettavan eläkkeen suuruuden laskemiseksi, suuruus riippuu muun muassa kyseessä olevien tuomareiden ja syyttäjien virkaiästä.
- 64 Toisaalta tämän viimeksi mainitun palkan toisesta osatekijästä eli ikälisästä on todettava, että yleisestä tuomioistuimesta annetun lain 91 §:n 7 momentista, syyttäjälaitoksesta annetun lain 124 §:n 11 momentista ja ylimmästä tuomioistuimesta annetun vuoden 2002 lain 43 §:stä ilmenee, että palvelusvuosien määrä otetaan huomioon kyseistä lisää laskettaessa, koska ikälisän määrä on 5 prosenttia peruspalkasta viiden palvelusvuoden jälkeen ja koska kyseisen lisän määrää korotetaan 1 prosenttiyksiköllä palvelusvuotta kohti 15 vuoden ajan.
- 65 Lisäksi on niin, että – kuten komissio on huomauttanut – siltä osin kuin ikälisä itse on tietty prosenttiosuus kyseisen peruspalkan määrästä, jonka suuruus riippuu asianomaisten tuomareiden ja syyttäjien virkaiästä, se määräytyy myös tämän nojalla asianomaisten henkilöiden palveluksessaoloajan perusteella.

- 66 Näin ollen ne tämän tuomion 53–55 kohdassa mainitut eri seikat, joihin Puolan tasavalta on vedonnut, ovat merkityksettömiä sen määrittämiseksi, kuuluvatko kyseessä olevien eläkejärjestelmien perusteella maksetut eläkkeet SEUT 157 artiklassa tarkoitettun palkan käsitteen alaan.
- 67 Tällaisilla seikoilla ei näet ole vaikutusta siihen seikkaan, että – kuten tämän tuomion 63–65 kohdassa esitetystä toteamuksista ilmenee – asianomaisten henkilöiden palveluksessaoloajan kestolla on nyt käsiteltävässä asiassa ratkaiseva merkitys laskettaessa heidän eläkkeensä suuruutta, eikä siihen seikkaan, että kyseessä olevista eläkejärjestelmistä maksetut eläkkeet määräytyvät pääasiallisesti asianomaisten henkilöiden hoitaman tehtävän mukaan, mikä on tämän tuomion 59 kohdassa mieleen palautetun vakiintuneen oikeuskäytännön nojalla ratkaiseva arviointiperuste luonnehdittaessa SEUT 157 artiklassa tarkoitettua ”palkkaa” (ks. vastaavasti tuomio 28.9.1994, Beune, C-7/93, EU:C:1994:350, 5 ja 46 kohta; tuomio 29.11.2001, Griesmar, C-366/99, EU:C:2001:648, 33–35 kohta ja tuomio 12.9.2002, Niemi, C-351/00, EU:C:2002:480, 45 ja 55 kohta).
- 68 Tältä osin on lisäksi täsmennettävä, että – kuten komissio on todennut – tätä yhteyttä eläkkeen ja asianomaisten henkilöiden tekemän työn välillä vahvistaa vielä se, että yleisistä tuomioistuimista annetun lain 100 §:n 3 momentista, syyttäjälaitoksesta annetun lain 127 §:n 1 momentista, jossa viitataan kyseiseen 100 §:ään, ja ylimmästä tuomioistuimesta annetun vuoden 2002 lain 50 §:stä ilmenee, että kyseessä olevia eläkkeitä tarkistetaan sen mukaan, miten tehtäviään hoitavien tuomareiden ja syyttäjien palkkaus kehittyy.
- 69 Kaikesta edellä esitetystä ilmenee, että yleisistä tuomioistuimista annetun lain, syyttäjälaitoksesta annetun lain ja ylimmästä tuomioistuimesta annetun vuoden 2002 lain perusteella käyttöön otettujen kaltaisista järjestelmistä maksetut eläkkeet kuuluvat SEUT 157 artiklassa tarkoitettun palkan käsitteen alaan.
- 70 Direktiivin 2006/54 ja erityisesti sen 5 artiklan a alakohdan ja 9 artiklan 1 kohdan f alakohdan osalta, joiden rikkomiseen komissio myös vetoaa, on todettava, että kumpikin näistä säännöksistä sisältyy mainitun direktiivin II osaston 2 lukuun, johon kuuluvat, kuten sen otsikosta ilmenee, yhdenvertaista kohtelua ammatillisissa sosiaaliturvajärjestelmissä koskevat säännökset.
- 71 Direktiivin 2006/54 7 artiklan, jossa määritellään mainitun 2 luvun aineellinen soveltamisala, 2 kohdassa täsmennetään, että kyseistä lukua sovelletaan muun muassa erityisten työntekijäryhmien, kuten virkamiesten, eläkejärjestelmiin, jos tällaisesta järjestelmästä maksettavat etuudet maksetaan siksi, että työntekijä on palvelussuhteessa julkiseen työnantajaan.
- 72 Direktiivin 2006/54 johdanto-osan 14 perustelukappaleesta ilmenee tältä osin, että unionin lainsäätäjän tarkoituksena on ollut ottaa huomioon se, että tämän tuomion 60 kohdassa mieleen palautetun unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti virkamiesten eläkejärjestelmä kuuluu SEUT 157 artiklassa vahvistetun samapalkkaisuuden periaatteen soveltamisalaan, jos kyseisestä järjestelmästä maksettavat etuudet maksetaan siksi, että työntekijä on palvelussuhteessa julkiseen työnantajaan, ja tällainen edellytys täyttyy, jos mainittu eläkejärjestelmä koskee erityistä työntekijäryhmää, jos etuudet maksetaan suoraan palveluksessaoloajan perusteella ja jos etuuksien suuruus lasketaan virkamiehen viimeisen palkan perusteella.
- 73 Tämän tuomion 61–69 kohdasta ilmenee, että nyt käsiteltävässä kanteessa kyseessä olevat kolme eläkejärjestelmää täyttävät mainitut edellytykset, joten ne kuuluvat direktiivin 2006/54 II osaston 2 luvun ja siis sen 5 ja 9 artiklan aineelliseen soveltamisalaan.
- 74 Toiseksi on muistutettava, että – kuten vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee – SEUT 157 artiklassa kielletään kaikki sukupuoleen perustuva mies- ja naispuolisten työntekijöiden syrjintä palkkauksessa riippumatta siitä, millaisesta järjestelystä naisten ja miesten erilainen kohtelu johtuu. Tämän saman oikeuskäytännön mukaan sukupuolen perusteella määräytyvän ikää koskevan erilaisen edellytyksen asettaminen eläkkeen, joka on SEUT 157 artiklassa tarkoitettua palkkaa, saamiseksi on

ristiriidassa kyseisen määräyksen kanssa (ks. vastaavasti tuomio 17.5.1990, Barber, C-262/88, EU:C:1990:209, 32 kohta; tuomio 12.9.2002, Niemi, C-351/00, EU:C:2002:480, 53 kohta ja tuomio 13.11.2008, komissio v. Italia, C-46/07, ei julkaistu, EU:C:2008:618, 55 kohta).

- 75 Direktiivin 2006/54 5 artiklan a alakohdassa puolestaan säädetään, että minkäänlaista välitöntä tai välillistä sukupuoleen perustuvaa syrjintää ei saa esiintyä ammatillisissa sosiaaliturvajärjestelmissä eikä varsinkaan, jos kysymyksessä on tällaisten järjestelmien soveltamisala ja niiden piiriin pääsemisen edellytykset.
- 76 Kyseisen direktiivin 9 artiklan 1 kohdassa puolestaan yksilöidään joitakin säännöksiä, jotka kuuluvat silloin, kun ne välittömästi tai välillisesti perustuvat sukupuoleen, tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaisiin säännöksiin. Kuten mainitun säännöksen f alakohdasta ilmenee, näihin säännöksiin kuuluvat etenkin sukupuoleen perustuvat säännökset, joilla vahvistetaan erilaiset eläkeiät. Unionin lainsäätäjä on tällä tavalla päättänyt, että ne ammatillisten sosiaaliturvajärjestelmien alaan liittyvät säännöt, joihin mainitussa säännöksessä viitataan, ovat direktiivissä 2006/54 vahvistetun tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaisia (tuomio 3.9.2014, X, C-318/13, EU:C:2014:2133, 48 kohta).
- 77 Nyt käsiteltävässä asiassa on selvää, että 12.7.2017 annetun muutoslain 13 §:n 1–3 momentin säännökset perustuvat sukupuoleen erilaisten eläkeikien asettamiseksi siltä osin kuin niissä vahvistetaan yleisten tuomioistuinten tuomareiden ja syyttäviviranomaisen syyttäjien eläkeiäksi naisten osalta 60 vuotta ja miesten osalta 65 vuotta ja siltä osin kuin niissä sallitaan Sąd Najwyższyn tuomareiden mahdollinen varhennetulle eläkkeelle jääminen miesten osalta 65 vuoden ja naisten osalta 60 vuoden iästä lähtien.
- 78 Mainituilla säännöksillä asianomaisissa eläkejärjestelmissä otetaan tämän johdosta käyttöön sukupuoleen perustuvia välittömästi syrjiviä edellytyksiä muun muassa siltä osin kuin on kyse siitä ajankohdasta, jolloin asianomaiset henkilöt voivat tosiasiallisesti päästä näissä järjestelmissä säädettyjen etujen piiriin, joten niillä rikotaan sekä SEUT 157 artiklaa että direktiivin 2006/54 5 artiklan 1 kohtaa ja erityisesti sen a alakohdtaa, luettuna yhdessä saman direktiivin 9 artiklan 1 kohdan f alakohdan kanssa.
- 79 Kolmanneksi on todettava siitä Puolan tasavallan argumentista, jonka mukaan tällaisten erilaisten sukupuolen perusteella määräytyvien ikää koskevien edellytysten asettaminen on oikeutettu naisia haittaavan syrjinnän poistamista koskevalla tavoitteella, että vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, ettei tällainen argumentti voi menestyä.
- 80 Vaikka SEUT 157 artiklan 4 kohdassa jäsenvaltioille annetaan oikeus pitää voimassa tai toteuttaa sellaisia erityisetuja tarjoavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ehkäistä tai hyvittää ammattiuraan liittyviä haittoja, jotta miesten ja naisten välinen täysi tosiasiallinen tasa-arvo toteutuisi työelämässä, tästä ei voida kuitenkaan päätellä, että kyseisessä määräyksessä sallitaan tällaisten erilaisten sukupuolen perusteella määräytyvien ikää koskevien edellytysten asettaminen. Mainitussa määräyksessä tarkoitetuilla kansallisilla toimenpiteillä on näet joka tapauksessa edistettävä naisten osallistumista työelämään tasa-arvoisesti miesten kanssa (ks. vastaavasti tuomio 29.11.2001, Griesmar, C-366/99, EU:C:2001:648, 64 kohta ja tuomio 13.11.2008, komissio v. Italia, C-46/07, ei julkaistu, EU:C:2008:618, 57 kohta).
- 81 Sillä, että eläkkeelle jäämisen osalta vahvistetaan erilainen sukupuolen perusteella määräytyvä ikää koskeva edellytys, ei kuitenkaan voida kompensoida naispuolisten virkamiesten urakehitykselle aiheutuvia epäkohtia auttamalla näitä naisia heidän työelämässään ja korjaamalla ongelmia, joita heille saattaa aiheutua heidän ammattiuransa aikana (tuomio 13.11.2008, komissio v. Italia, C-46/07, ei julkaistu, EU:C:2008:618, 58 kohta).

- 82 Kahdessa edellä olevassa kohdassa esitetyistä syistä tällaista toimenpidettä ei voida myöskään sallia direktiivin 2006/54 3 artiklan nojalla. Kuten tämän saman säännöksen ja kyseisen direktiivin johdanto-osan 22 perustelukappaleen itse sanamuodosta ilmenee, toimenpiteet, joihin mainitussa säännöksessä viitataan, ovat yksinomaan toimenpiteitä, jotka SEUT 157 artiklan 4 kohdassa itsessään sallitaan.
- 83 Neljänneksi on riittävää huomauttaa niistä siirtymätoimenpiteistä, joihin Puolan tasavalta on viitannut vastauksessaan ja istunnossa, että mainitut toimenpiteet olivat joka tapauksessa mainitun jäsenvaltion itsensä mukaan omiaan hyödyttämään vain naispuolisia tuomareita, jotka olivat täyttäneet 60 vuotta ennen 30.4.2018. Edellä esitetystä ilmenee siten, että nyt käsiteltävän kanteen perusteltavuuden arvioimisen kannalta merkityksellisenä ajankohtana eli, kuten tämän tuomion 45 ja 46 kohdassa on huomautettu, ajankohtana, jolloin perustellussa lausunnossa asetettu määräaika päättyi, komission esiin tuoma sukupuoleen perustuva syrjintä oli edelleen täysimääräistä.
- 84 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella komission ensimmäinen kanneperuste, joka perustuu SEUT 157 artiklan ja direktiivin 2006/54 5 artiklan a alakohdan ja 9 artiklan 1 kohdan f alakohdan rikkomiseen, on hyväksyttävä.

Toinen kanneperuste

Kanneperusteen ulottuvuus

- 85 Komissio on täsmentänyt istunnossa, että se vaatii toisessa kanneperusteessaan lähinnä SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan, kun sitä luetaan perusoikeuskirjan 47 artiklan valossa, rikkomisen toteamista. Komission mukaan SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua käsitettä ”tehokas oikeussuoja” on näet tulkittava ottamalla huomioon perusoikeuskirjan 47 artiklan sisältö ja erityisesti viimeksi mainitussa määräyksessä vahvistettuun tehokasta oikeussuojaa koskevaan oikeuteen erottamattomasti sisältyvät takeet, joten ensimmäinen näistä määräyksistä edellyttää, että Puolan yleisten tuomioistuinten kaltaisten elinten, joiden tehtäväksi on annettu muun muassa tulkita ja soveltaa unionin oikeutta, riippumattomuuden säilyminen on taattava.
- 86 Nyt käsiteltävän kanneperusteen ratkaisemiseksi on siis tutkittava, onko Puolan tasavalta jättänyt noudattamatta SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan.

Asianosaisten lausumat

- 87 Komissio tukeutuu erityisesti 27.2.2018 annettuun tuomioon Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117) ja väittää, että noudattaakseen sille SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa määrättyä velvoitetta säätää sellaisten muutoksenhakuaineiden järjestelmästä, joilla taataan tehokas oikeussuoja unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla, Puolan tasavallan on etenkin varmistettava, että kansalliset elimet, jotka voivat lausua, kuten Puolan yleiset tuomioistuimet, unionin oikeuden soveltamiseen tai tulkintaan liittyvistä kysymyksistä, täyttävät tuomareiden riippumattomuutta koskevan vaatimuksen, joka on osa oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan perusoikeuden, sellaisena kuin se on taattu muun muassa perusoikeuskirjan 47 artiklan toisella kohdalla, keskeistä sisältöä.
- 88 Komission mukaan Puolan tasavalta on kuitenkin laiminlyönyt edellä olevassa kohdassa mainitun velvoitteen, kun se on alentanut 12.7.2017 annetun muotoslain 13 §:n 1 momentilla Puolan yleisten tuomioistuinten tuomareihin sovellettavaa eläkeikää siten, että se on miesten osalta 65 vuotta ja naisten osalta 60 vuotta, samalla kun se on valtuuttanut oikeusministerin mainitun lain 1 §:n 26 momentin b ja c kohdan nojalla antamaan luvan tai olemaan antamatta lupaa jatkaa heidän tuomarin tehtäviensä aktiivista hoitamista siihen saakka, kunnes he täyttävät 70 vuotta.

- 89 Komissio väittää tältä osin, että kriteerit, joiden perusteella oikeusministerin on tehtävä päätöksensä, ovat liian epämääräisiä ja että riidanalaisilla säännöksillä oikeusministeriä ei myöskään veloiteta antamaan mainittujen kriteerien perusteella lupaa siihen, että asianomainen tuomari saa jatkaa tehtäviensä hoitamista, eikä perustelemaan päätöstään näiden kriteerien pohjalta, joten kyseinen päätös ei voi myöskään olla tuomioistuINVALVONNAN kohteena. Mainituissa säännöksissä ei niin ikään täsmennetä, missä määräajassa tai kuinka pitkäksi aikaa kyseinen oikeusministerin päätös on tehtävä ja voidaanko se tarvittaessa uudistaa tai onko se tarvittaessa uudistettava.
- 90 Komission mukaan on niin, että kun otetaan huomioon oikeusministerillä näin oleva harkintavaltta, mahdollisuus joutua kääntymään oikeusministerin puoleen ja pyytää tällaista tuomarin tehtävien hoitamisen jatkamista ja – sen jälkeen, kun tällainen pyyntö on esitetty – tilanne, jossa ministerin päätöstä odotetaan kestoltaan määrittämättömän ajan, ovat omiaan aiheuttamaan asianomaiselle tuomarille paineita, jotka voivat johtaa siihen, että hän noudattaa toimeenpanovallan mahdollisia toiveita hänen käsiteltävänänsä olevissa asioissa ja myös silloin, kun hänen on tulkittava ja sovellettava unionin oikeuden säännöksiä ja määräyksiä. Riidanalaisilla säännöksillä loukataan siten tehtäviään hoitavien tuomareiden henkilökohtaista ja toiminnallista riippumattomuutta.
- 91 Komission mielestä näillä samoilla säännöksillä loukataan myös asianomaisten tuomareiden erottamattomuutta. Komissio korostaa tältä osin, että sen kanneperuste ei koske tuomareiden eläkeiän alentamista koskevaa toimenpidettä sinänsä, vaan sitä, että kyseiseen alentamiseen on tässä tapauksessa liitetty tällaisen harkintavallan myöntäminen oikeusministerille. Komission mukaan tuomareita on näet suojattava kaikilta päätöksiltä, joilla heiltä otetaan mielivaltaisesti pois oikeus jatkaa tuomiovallan käyttöön liittyvien tehtäviensä hoitamista, paitsi siinä tapauksessa, että he menettävät asemansa virallisesti esimerkiksi viraltapanon johdosta, myös silloin, kun on kyse tällaisen tehtävien hoitamisen jatkamisesta tai jatkamatta jättämisestä sen jälkeen, kun he ovat saavuttaneet eläkeiän, vaikka he itse haluaisivat jatkaa tuomioistuimen jäsenenä ja heidän terveydentilansa sallisi sen.
- 92 Komissio väittää tässä yhteydessä, että Puolan tasavallan esittämä väite, jonka mukaan riidanalaisien säännösten tarkoituksena on ollut Puolan yleisten tuomioistuinten tuomareiden eläkeiän mukauttaminen työntekijöihin sovellettavaan yleiseen eläkeikään, on perusteeton, koska tuomareiden riippumattomuuden periaatteen loukkaamiselle ei ole mitään perusteita. Joka tapauksessa on niin, että yleisen eläkejärjestelmän johdosta työntekijöitä ei riitautetusta yleisten tuomioistuinten tuomareihin sovelletusta eläkejärjestelmästä poiketen siirretä eläkkeelle automaattisesti vaan heille annetaan pelkästään oikeus – eikä velvollisuutta – lopettaa tehtäviensä hoitaminen. Puolan hallituksen laatimasta 8.3.2018 päivätystä valkoisesta kirjasta, jossa tarkastellaan Puolan tuomioistuinten uudistamista, ilmenee lisäksi, että tuomareiden eläkeiän alentamisen tarkoituksena on muun muassa ollut tiettyjen tuomariryhmien syrjäyttäminen.
- 93 Puolan tasavalta väittää ensinnäkin, että komission kanteessaan riitauttamien kaltaiset kansalliset säännöt liittyvät kansallisen oikeuslaitoksen organisaatioon ja moitteettomaan toimintaan, eivätkä viimeksi mainitut kuulu unionin oikeuden soveltamisalaan tai unionin toimivaltaan vaan ne kuuluvat jäsenvaltioiden yksinomaisen toimivallan ja menettelyllisen itsemääräämisoikeuden piiriin. Tällaisia kansallisia sääntöjä ei näin ollen voida valvoa SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan valossa laajentamatta liikaa mainittujen unionin oikeuden määräysten, jotka ovat sovellettavissa vain unionin oikeudessa säänneltyihin tilanteisiin, ulottuvuutta.
- 94 Nyt käsiteltävässä asiassa ei ole etenkään kyse mistään tilanteesta, jossa sovelletaan unionin oikeutta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla. SEU 6 artiklan 1 kohdasta ja perusoikeuskirjan 51 artiklan 2 kohdasta ilmenee lisäksi, että perusoikeuskirjalla ei uloteta unionin oikeuden soveltamisalaa unionin toimivaltaa laajemmaksi eikä luoda unionille uutta toimivaltaa tai uusia tehtäviä. SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa puolestaan asetetaan ainoastaan yleinen velvollisuus toteuttaa tarvittavat toimenpiteet tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi unionin oikeuteen

kuuluvilla aloilla, eikä siinä anneta unionille toimivaltaa sellaisten lainkäyttövaltaa koskevien organisten sääntöjen – muun muassa tuomareiden eläkeikää koskevien sääntöjen – antamiseen, joilla ei ole todellisia liittymäkohtia unionin oikeuteen.

- 95 Puolan tasavalta kiistää toiseksi sen, että tuomareiden erottamattomuutta olisi jollain tavalla loukattu, koska erottamattomuus koskee vain virassa olevia tuomareita ja koska riidanalainen kansallinen säännöstö koskee puolestaan tuomareita, jotka ovat jo saavuttaneet lakisääteisen eläkeiän. Kun tuomarit ovat päässeet eläkkeelle, he säilyttävät tuomarin asemansa ja saavat oikeuden eläkkeeseen, joka on selvästi suurempi kuin yleisen sosiaaliturvajärjestelmän mukaiset eläke-etuudet. Käsiteltävässä asiassa ei voida myöskään pitää mielivaltaisena tai perusteettomana sitä, että tuomareiden eläkeikä mukautetaan työntekijöihin sovellettavan yleisen eläkejärjestelmän mukaiseen eläkeikään.
- 96 Puolan tasavalta huomauttaa kolmanneksi, että lakisääteisistä kriteereistä, joiden perusteella oikeusministerin on tehtävä päätöksensä tuomarin tehtävien hoitamisen mahdollisesta jatkamisesta tavanomaisen eläkeiän saavuttamisen jälkeen, ilmenee, että tehtävien hoitamisen jatkamisen epääminen on hyväksyttävää vain, jos se on perusteltavissa asianomaisella tuomarilla siinä tuomioistuimessa, jossa hän hoitaa virkaa, olevalla vähäisellä työtaakalla ja tarpeella siirtää kyseinen virka sellaiseen toiseen tuomioistuimeen, jossa on suurempi työtaakka. Tällainen toimenpide on sen mukaan oikeutettu muun muassa sillä, ettei tuomareita ole poikkeuksellisia olosuhteita lukuun ottamatta mahdollista siirtää toiseen tuomioistuimeen ilman heidän suostumustaan.
- 97 Pelko siitä, että virassa olevat tuomarit voisivat kuudesta kahteentoista kuukautta kestävän ajanjakson aikana olla halukkaita tekemään toimeenpanovallan kannalta myönteisen ratkaisun sen epävarmuuden vuoksi, joka liittyy heidän tehtäviensä hoitamisen mahdollisesta jatkamisesta tehtävään päätökseen, on Puolan tasavallan mukaan joka tapauksessa perusteeton. On näet virheellistä uskoa, että tuomari voisi sen jälkeen, kun hän on toiminut tuomioistuimen jäsenenä useiden vuosien ajan, tuntea painetta, joka liittyy siihen, ettei hänen tehtäviään mahdollisesti enää jatketa muutaman lisävuoden ajan. Tuomareiden riippumattomuuden tae ei myöskään välttämättä merkitse sitä, ettei toimeenpanovallan ja tuomiovallan välillä ole yhtään mitään yhteyksiä. Myös Euroopan unionin tuomioistuimen tuomarin toimikauden uusiminen riippuu sen jäsenvaltion hallituksen tekemästä arvioinnista, johon asianomainen henkilö kuuluu.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

– SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan sovellettavuus ja ulottuvuus

- 98 Aluksi on huomautettava, että SEU 19 artiklassa, jossa SEU 2 artiklassa vahvistettu oikeusvaltiota koskeva arvo konkretisoituu, kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen tehtäväksi annetaan taata unionin oikeuden täysi soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa ja yksityisillä unionin oikeuden nojalla oleva oikeussuoja (tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 47 kohta).
- 99 Tältä osin – ja kuten SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa määrätään – jäsenvaltiot säätävät tarvittavista muutoksenhakukeinoista tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden takaamiseksi yksityisille unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla. Jäsenvaltioiden on siis luotava oikeussuojakeinojen ja menettelyjen järjestelmä, jolla taataan tehokas tuomioistuinvalvonta kyseisillä aloilla (tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 48 kohta).

- 100 Yksityisille unionin oikeuden perusteella kuuluvien oikeuksien tehokkaan oikeussuojan periaate, johon SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa viitataan, on nimittäin jäsenvaltioiden yhteisestä valtiosääntöperinteestä johtuva unionin oikeuden yleinen periaate, joka on vahvistettu Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 ja 13 artiklassa, ja se vahvistetaan nykyään perusoikeuskirjan 47 artiklassa (tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 49 kohta).
- 101 SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan aineellisesta soveltamisalasta on lisäksi huomautettava, että tässä määräyksessä on kyse ”unionin oikeuteen kuuluvista aloista” riippumatta siitä, onko kyse tilanteesta, jossa jäsenvaltiot soveltavat unionin oikeutta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla (tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, 29 kohta ja tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 50 kohta).
- 102 Vaikka – kuten Puolan tasavalta huomauttaa – oikeuslaitoksen järjestäminen jäsenvaltioissa kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan, on lisäksi kuitenkin huomautettava, että jäsenvaltioiden on kyseistä toimivaltaa käyttäessään noudatettava niille unionin oikeuden ja erityisesti SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan nojalla kuuluvia velvoitteita (tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, 40 kohta ja tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 103 Jokaisen jäsenvaltion on SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan nojalla tältä osin muun muassa varmistettava, että elimet, jotka kuuluvat unionin oikeudessa tarkoitettuina ”tuomioistuimina” sen oikeussuojakeinojen järjestelmään unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla ja jotka voivat näin ollen lausua tässä ominaisuudessa unionin oikeuden soveltamisesta tai tulkinnasta, täyttävät tehokkaan oikeussuojan vaatimukset (ks. vastaavasti tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 55 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 104 Nyt käsiteltävässä asiassa ei ole kiistetty sitä, että Puolan yleiset tuomioistuimet voivat tässä ominaisuudessa joutua lausumaan unionin oikeuden soveltamiseen tai tulkintaan liittyvistä kysymyksistä ja että ne kuuluvat unionin oikeudessa tarkoitettuina ”tuomioistuimina” SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettulla tavalla Puolan oikeussuojakeinojen järjestelmään ”unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla”, joten kyseisten tuomioistuinten on täytettävä tehokkaan oikeussuojan vaatimukset.
- 105 Sen takaamiseksi, että tällaiset yleiset tuomioistuimet voivat antaa tehokasta oikeussuojaa, on ensisijaisen tärkeää suojata kyseisten elinten riippumattomuus, kuten vahvistetaan perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa alakohdassa, jossa mainitaan mahdollisuus saada asiansa käsitellyksi ”riippumattomassa” tuomioistuimessa yhtenä niistä vaatimuksista, jotka liittyvät tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevaan perusoikeuteen (ks. vastaavasti tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 53 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 57 kohta).
- 106 Tämä tuomioistuinten riippumattomuuden vaatimus, joka kuuluu erottamattomasti tuomioistuimen tehtävään, on osa tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden ja oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan perusoikeuden keskeistä sisältöä, ja viimeksi mainitulla perusoikeudella on ensisijainen merkitys sen takaajana, että suojataan kaikkia niitä oikeuksia, joita yksityisillä on unionin oikeuden nojalla, ja että turvataan ne jäsenvaltioille yhteiset arvot, jotka on vahvistettu SEU 2 artiklassa ja joihin kuuluu muun muassa oikeusvaltiota koskeva arvo (tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality

(tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 48 ja 63 kohta sekä tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 58 kohta).

- 107 Edellä esitetyn perusteella komission kanteensa toisessa kanneperusteessa mainitsemien kansallisten sääntöjen laillisuus voidaan tutkia SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan kannalta ja on siis tarkasteltava, onko Puolan tasavalta rikkonut kyseistä määräystä, kuten komissio väittää.

– *Kanneperuste*

- 108 On muistutettava, että tuomioistuinten riippumattomuuden vaatimus, jonka noudattaminen jäsenvaltioiden on SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan nojalla taattava sellaisten kansallisten tuomioistuinten osalta, joiden on, kuten Puolan yleisten tuomioistuinten, lausuttava unionin oikeuden tulkintaan ja soveltamiseen liittyvistä kysymyksistä, sisältää kaksi osatekijää (ks. vastaavasti tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 71 kohta).

- 109 Ensimmäinen, ulkoinen osatekijä edellyttää, että asianomainen elin huolehtii tehtävistään itsenäisesti olematta missään hierarkkisessa tai alisteisessa suhteessa mihinkään tahoon ja ottamatta vastaan määräyksiä tai ohjeita miltään taholta, ja se on siis suojattu sellaisilta ulkoisilta toimenpiteiltä tai painostuksilta, jotka voivat vaarantaa sen jäsenten päätöksenteon riippumattomuuden ja vaikuttaa heidän ratkaisuihinsa (tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 72 kohta).

- 110 Toinen, sisäinen osatekijä liittyy puolestaan puolueettomuuden käsitteeseen ja merkitsee sitä, että tuomioistuin ylläpitää yhtäläistä etäisyyttä oikeusriidan asianosaisiin ja siihen, mitkä ovat heidän intressinsä oikeusriidan kohteeseen. Tämä osatekijä edellyttää objektiivisuuden noudattamista ja sitä, ettei elimellä ole muuta intressiä asian ratkaisun lopputulokseen kuin oikeussääntöjen tiukka soveltaminen (tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 65 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 73 kohta).

- 111 Nämä riippumattomuuden ja puolueettomuuden takeet edellyttävät sellaisten sääntöjen olemassaoloa, jotka koskevat muun muassa elimen kokoonpanoa ja sen jäsenten nimitystä ja toimikauden kestoa sekä perusteita, jotka koskevat elimen jäsenten pidättymistä päätöksenteosta, jääviyttä ja erottamista, ja joiden perusteella yksityisten kaikki perustellut epäilyt siltä osin, onko kyseinen elin täysin ulkopuolisen vaikutusvallan ulottumattomissa, ja siltä osin, onko se täysin neutraali vastakkain oleviin intresseihin nähden, voidaan sivuuttaa (tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 66 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 74 kohta).

- 112 Kuten myös vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, tämä tuomareiden välttämätön vapaus kaikista ulkoisista toimenpiteistä tai painostuksista edellyttää tiettyjä takeita, joilla voidaan suojata henkilöitä, joiden tehtäväksi päätöksenteko on annettu, kuten erottamattomuus (tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 75 kohta).

- 113 Erottamattomuuden periaate edellyttää muun muassa, että tuomarit voivat hoitaa tehtäviään niin kauan kuin he eivät ole saavuttaneet pakollista eläkeikää tai heidän toimikautensa päättymiseen saakka, jos kyseinen toimikausi on määräaikainen. Vaikka mainittu periaate ei olekaan täysin ehdoton, siitä

voidaan poiketa suhteellisuusperiaatetta noudattaen ainoastaan sillä edellytyksellä, että se on perusteltua oikeutetuista ja pakottavista syistä. Tämän vuoksi on yleisesti hyväksyttyä, että tuomarit voidaan irtisanoa asianmukaisia menettelyjä noudattaen, jos he eivät kykene hoitamaan enää tehtäviään työkyvyttömyyden tai vakavan laiminlyönnin johdosta (tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 76 kohta).

- 114 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee tämän viimeksi mainitun seikan osalta tarkemmin sanottuna, että riippumattomuuden vaatimus edellyttää, että kurinpitojärjestelmään ja näin ollen niiden, jotka hoitavat lainkäyttötehtävää, mahdolliseen irtisanomiseen sovellettavilla säännöillä on tarvittavat takeet, jotta vältetään täysin vaara siitä, että tällaista kurinpitojärjestelmää käytetään tuomioistuinratkaisujen sisällön poliittisen valvonnan järjestelmänä. Sellaisten sääntöjen laatiminen, joissa määritellään muun muassa kurinpitosääntöjen rikkomista merkitsevät toiminnot sekä konkreettisesti sovellettavat seuraamukset, joissa säädetään riippumattoman elimen asiaan puuttumisesta sellaisen menettelyn mukaisesti, jossa taataan täysimääräisesti perusoikeuskirjan 47 ja 48 artiklassa vahvistetut oikeudet ja etenkin puolustautumisoikeudet, ja joissa vahvistetaan mahdollisuus riitauttaa tuomioistuimessa kurinpitoelinten päätökset, merkitsee siten lainkäyttövallan riippumattomuuden säilymisen kannalta olennaisten takeiden kokonaisuutta (tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 67 kohta ja tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 77 kohta).
- 115 Kun otetaan huomioon erottamattomuuden periaatteen ensisijainen merkitys, siitä poikkeaminen voidaan hyväksyä ainoastaan, jos se on perusteltu oikeutetulla tavoitteella ja jos se on kyseiseen tavoitteeseen nähden oikeasuhteista ja kunhan se ei ole omiaan herättämään yksityisten perusteltuja epäilyksiä siltä osin, ovatko kyseessä olevat tuomioistuimet täysin ulkopuolisen vaikutusvallan ulottumattomissa, ja siltä osin, ovatko ne täysin neutraaleja vastakkain oleviin intresseihin nähden (ks. vastaavasti tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 79 kohta).
- 116 Kuten komissio on täsmentänyt kirjelmässään ja istunnossa, se ei pyri nyt käsiteltävässä asiassa arvostelemaan toisessa kanneperusteessa Puolan yleisten tuomioistuinten tuomareiden eläkeiän alentamisesta muodostuvaa toimenpidettä sellaisenaan. Tämä kanneperuste koskee näet pääasiallisesti kyseiseen toimenpiteeseen liittyvää mekanismia, jonka nojalla oikeusministerillä on valtuus antaa lupa mainittujen tuomioistuinten tuomareiden tuomiovallan käyttöön liittyvien tehtävien aktiivisen hoitamisen jatkamiseen sen jälkeen, kun näin alennettu eläkeikä on saavutettu. Kun otetaan huomioon kyseisen mekanismin ominaispiirteet, sillä loukataan komission mukaan asianomaisten tuomareiden riippumattomuutta, koska sillä ei voida taata, että he hoitavat tehtäviään täysin itsenäisesti ulkoisilta toimenpiteiltä tai painostuksilta suojattuina. Lisäksi mainitun toimenpiteen ja mainitun mekanismin yhdistelmällä puututaan asianomaisten henkilöiden erottamattomuuteen.
- 117 Tältä osin on aluksi huomautettava, että komission näin arvostelema mekanismi ei liity menettelyyn, jota noudattaen hakijat nimitetään hoitamaan tuomiovallan käyttöön liittyviä tehtäviä, vaan siihen virassa olevilla tuomareilla, joilla on siis näiden tehtävien hoitamiseen erottamattomasti sisältyvät takeet, olevaan mahdollisuuteen jatkaa kyseisten tehtävien hoitamista tavanomaisen eläkeiän saavuttamisen jälkeen ja että mainittu mekanismi koskee siis näiden tuomareiden uraa ja sen päättymistä koskevia ehtoja (ks. analogisesti tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 109 kohta).
- 118 Vaikka yksinomaan jäsenvaltioiden tehtävänä on päättää, sallivatko ne tuomiovallan käyttöön liittyvien tehtävien hoitamisen tällaisen jatkamisen tavanomaisen eläkeiän saavuttamisen jälkeen, niiden on kuitenkin silloin, kun ne päättävät ottaa tällaisen mekanismin käyttöön, huolehdittava lisäksi siitä, että ne edellytykset ja yksityiskohtaiset säännöt, joita sovelletaan tällaiseen jatkamiseen, eivät ole sellaisia, että niillä voidaan loukata tuomareiden riippumattomuuden periaatetta (tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 110 kohta).

- 119 Siltä osin kuin on kyse tämän tuomion 109–111 kohdassa mainitusta tarpeesta taata, että lainkäyttöelimet voivat hoitaa tehtäviensä täysin itsenäisesti objektiivisuutta noudattaen ja siten, ettei mikään intressi vaikuta asian ratkaisun lopputulokseen, suojattuna sellaisilta ulkoisilta toimenpiteiltä tai painostuksilta, jotka voivat vaarantaa niiden jäsenten päätöksenteon riippumattomuuden ja vaikuttaa heidän ratkaisuihinsa, on tosin huomautettava, ettei pelkästään sen perusteella, että oikeusministerin kaltaisella elimellä on toimivalta päättää jatkaa tai olla jatkamatta mahdollisesti tuomiovallan käyttöön liittyvien tehtävien hoitamista tavanomaisen eläkeiän saavuttamisen jälkeen, voida päätellä, että tuomareiden riippumattomuuden periaatetta on loukattu. On kuitenkin varmistuttava siitä, että tällaisten päätösten tekemiseen johtavat aineelliset edellytykset ja menettelysäännöt ovat sellaisia, ettei yksityisille voi herätä niiden johdosta perusteltuja epäilyjä siltä osin, ovatko asianomaiset tuomarit täysin ulkopuolisen vaikutusvallan ulottumattomissa, ja siltä osin, ovatko he täysin neutraaleja vastakkain oleviin intresseihin nähden (ks. analogisesti tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 111 kohta).
- 120 Tätä varten on etenkin tärkeää, että mainitut edellytykset ja menettelysäännöt laaditaan siten, että kyseiset tuomarit ovat vapaita mahdollisilta houkutuksilta taipua sellaisiin ulkoisiin toimenpiteisiin tai painostuksiin, jotka voivat vaarantaa heidän riippumattomuutensa. Tällaisten menettelysääntöjen on siten oltava erityisesti sellaisia, että niillä voidaan sulkea pois paitsi kaikki suora vaikuttaminen ohjeiden muodossa myös kaikenlainen epäsuorempi vaikuttaminen, joka voi ohjata asianomaisten tuomareiden ratkaisuja (tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 112 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 121 Nyt käsiteltävässä asiassa ne edellytykset ja ne menettelysäännöt, joita riidanalaisten kansallisten säännösten mukaan on noudatettava, kun Puolan yleisten tuomioistuinten tuomarin tehtävien hoitamista mahdollisesti jatketaan uuden eläkeiän saavuttamisen jälkeen, eivät kuitenkaan täytä tällaisia vaatimuksia.
- 122 Aluksi on huomauttava, että yleisistä tuomioistuimista annetun lain 69 §:n 1b momentissa säädetään, että oikeusministeri voi tiettyjen kriteerien perusteella päättää antaa luvan tai olla antamatta lupaa tällaiseen jatkamiseen. Nämä kriteerit vaikuttavat kuitenkin liian epämääräisiltä, eikä niitä voida todentaa, ja – kuten Puolan tasavalta on istunnossa myöntänyt – ministerin päätöstä ei tarvitse myöskään perustella etenkään kyseisten kriteerien perusteella. Tällaiseen päätökseen ei myöskään voida hakea muutosta tuomioistuimessa. (ks. vastaavasti tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 114 kohta).
- 123 Tämän jälkeen on muistutettava, että yleisistä tuomioistuimista annetun lain 69 §:n 1 momentin mukaan asianomaisten tuomareiden on esitettävä tuomiovallan käyttöön liittyvien tehtävien hoitamisen jatkamista koskeva pyyntö aikaisintaan 12 kuukautta ja viimeistään kuusi kuukautta ennen tavanomaisen eläkeiän saavuttamista. Kuten komissio on kirjelmässään ja istunnossa väittänyt, eikä Puolan tasavalta ole tätä kiistänyt, mainitussa säännöksessä ei myöskään aseteta oikeusministerille määräaika, jonka kuluessa hänen on tehtävä päätöksensä tältä osin. Kyseinen säännös, yhdistettynä tuon saman lain 69 §:n 1b momenttiin, jossa säädetään, että jos tuomari saavuttaa tavanomaisen eläkeiän ennen kuin hänen tehtäviensä hoitamisen jatkamista koskeva menettely päättyy, asianomainen henkilö jatkaa tehtävissään, kunnes mainittu menettely on saatettu päätökseen, on omiaan jatkamaan sen epävarmuuden ajanjaksoa, jota asianomainen tuomari tuntee. Edellä esitetystä seuraa, että myös sen ajanjakson pituus, jonka ajan tuomarit voivat siten joutua odottamaan oikeusministerin päätöstä sen jälkeen, kun he ovat pyytäneet saada jatkaa tehtäviensä hoitamista, kuuluu viime kädessä oikeusministerin harkintavaltaan.
- 124 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että oikeusministerille nyt käsiteltävässä asiassa annettu toimivalta antaa lupa tai olla antamatta lupaa Puolan yleisten tuomioistuinten tuomarin tehtävien hoitamisen jatkamiseen naisten osalta 60 vuoden iästä 70 vuoden ikään saakka ja miesten osalta 65 vuoden iästä 70 vuoden ikään saakka voi herättää etenkin yksityisissä perusteltuja epäilyjä siltä osin, ovatko asianomaiset tuomarit täysin ulkopuolisen vaikutusvallan ulottumattomissa, ja siltä osin, ovatko

he täysin neutraaleja mahdollisesti vastakkain oleviin intresseihin nähden (ks. analogisesti tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 118 kohta).

- 125 Kyseisellä toimivallalla loukataan lisäksi myös erottamattomuuden periaatetta, joka liittyy erottamattomasti tuomioistuinten riippumattomuuteen (tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 96 kohta).
- 126 Tältä osin on korostettava, että mainittu toimivalta on annettu oikeusministerille sellaiseen uudistukseen liittyvässä yleisemmässä asiayhteydessä, jossa päädyttiin alentamaan muun muassa Puolan yleisten tuomioistuinten tuomareiden tavanomaista eläkeikää.
- 127 Ensimmäiseksi on todettava, että kun otetaan huomioon muun muassa tietyt kyseistä uudistusta koskevat valmisteluasiakirjat, nämä edellä olevassa kohdassa mainitut kaksi toimenpidettä yhdessä ovat omiaan herättämään yksityisten perusteltuja epäilyksiä siitä, että uuden järjestelmän tarkoituksena on voinut todellisuudessa olla se, että oikeusministeri voi harkintavaltaansa käyttäen syrjäyttää tietyt Puolan yleisissä tuomioistuimissa virassa olevien tuomareiden ryhmät sen jälkeen, kun hiljattain vahvistettu tavanomainen eläkeikä on saavutettu, samalla kun kyseisten tuomareiden toisen osan annetaan jatkaa tehtävissään (ks. analogisesti tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 85 kohta).
- 128 Toiseksi on korostettava, että se Puolan yleisten tuomioistuinten tuomareiden tuomiovallan käyttöön liittyvien tehtävien hoitamisen ajanjakso, joka kuuluu tällä tavalla oikeusministerin täysin vapaan harkinnan piiriin, on huomattava, koska kyse on naispuolisten tuomareiden työuralla kymmenestä viimeisestä vuodesta, jolloin tällaisia tehtäviä hoidetaan, ja miespuolisten tuomareiden työuralla viidestä viimeisestä vuodesta, jolloin kyseisiä tehtäviä hoidetaan.
- 129 Kolmanneksi on huomautettava, että yleisistä tuomioistuimista annetun lain 69 §:n 1b momentin mukaan on niin, että jos tuomari saavuttaa tavanomaisen eläkeiän ennen kuin hänen tehtäviensä hoitamisen jatkamista koskeva menettely päättyy, asianomainen henkilö jatkaa tehtävissään, kunnes mainittu menettely on saatettu päätökseen. Tällaisessa tilanteessa oikeusministerin mahdollinen kielteinen päätös – jonka osalta tämän tuomion 123 kohdassa on jo korostettu, ettei siihen sovelleta mitään määräaikaa – tehdään siis sen jälkeen, kun asianomainen tuomari on pysytetty tehtävissään mahdollisesti suhteellisen pitkän epävarmuuden ajanjakson ajan kyseisen tavanomaisen eläkeiän saavuttamisen jälkeen.
- 130 Kun otetaan huomioon tämän tuomion 126–129 kohdassa esitetyt näkökohdat, on todettava, että koska tämän tuomion 113–115 kohdassa mieleen palautettuja vaatimuksia ei ole noudatettu, toimenpide, jolla tavanomainen eläkeikä alennetaan naisten osalta 60 vuoteen ja miesten osalta 65 vuoteen, yhdistettynä oikeusministerille tässä tapauksessa annettuun harkintavaltaan antaa lupa Puolan yleisten tuomioistuinten tuomarin tehtävien hoitamisen jatkamiseen naisten osalta 60 vuodesta 70 vuoteen saakka ja miesten osalta 65 vuodesta 70 vuoteen saakka – tai kieltää se –, loukkaa erottamattomuuden periaatetta.
- 131 Edellä olevassa kohdassa esitettyyn toteamukseen eivät vaikuta ne Puolan tasavallan vetoamat seikat, joiden mukaan tuomarit, joille ei anneta lupaa jatkaa mainittujen tehtävien hoitamista, säilyttävät tuomarin arvonsa tai joiden mukaan he nauttivat edelleen koskemattomuudesta ja saavat korkeita palkkioita eläkkeelle siirtymisensä jälkeen, eikä se tämän saman jäsenvaltion esittämä muodollinen argumentti, jonka mukaan asianomaisiin tuomareihin ei voida enää soveltaa erottamattomuuden taetta sillä perusteella, että he ovat jo saavuttaneet uuden lakisääteisen eläkeiän. Tästä jälkimmäisestä seikasta tämän tuomion 129 kohdassa on lisäksi jo todettu, että – kuten yleisistä tuomioistuimista annetun lain 69 §:n 1b momentista ilmenee – oikeusministerin päätös jatkaa tai olla jatkamatta asianomaisten henkilöiden tuomiovallan käyttöön liittyvien tehtävien hoitamista voidaan tehdä, vaikka kyseiset henkilöt on pysytetty tehtävissään kyseisen tavanomaisen eläkeiän saavuttamisen jälkeen.

- 132 Lopuksi on todettava siitä Puolan tasavallan argumentista, jonka mukaan näin kyseenalaistetut kansalliset säännökset ja menettely, jota sovelletaan jatkettaessa mahdollisesti Euroopan unionin tuomioistuimen tuomarin toimikautta, ovat samankaltaisia, ettei se voi menestyä.
- 133 Tältä osin on huomautettava, että niistä kansallisista tuomareista poiketen, jotka nimitetään siihen saakka, kunnes he saavuttavat lakisääteisen eläkeiän, unionin tuomioistuimen tuomarit nimitetään, kuten SEUT 253 artiklassa määrätään, kuudeksi vuodeksi kerrallaan. Lisäksi uusi nimittäminen tällaiseen toimikautensa päättävän tuomarin virkaan edellyttää kyseisen artiklan mukaan – samalla tavalla kuin kyseisen tuomarin nimittäminen on aikoinaan edellyttänyt – jäsenvaltioiden hallitusten yhteistä sopimusta sen jälkeen, kun SEUT 255 artiklassa tarkoitettu komitealta on saatu lausunto (ks. vastaavasti tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 121 kohta).
- 134 Perussopimuksissa näin vahvistetuilla edellytyksillä ei voida muuttaa niiden velvoitteiden ulottuvuutta, jotka sitovat jäsenvaltioita SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan nojalla (tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 122 kohta).
- 135 Kaiken edellä esitetyn perusteella komission toinen kanneperuste, joka perustuu SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan rikkomiseen, on hyväksyttävä.
- 136 Komission kanne on näin ollen hyväksyttävä kokonaisuudessaan, joten on todettava, että
- yhtäältä Puolan tasavalta ei ole noudattanut SEUT 157 artiklan ja direktiivin 2006/54 5 artiklan a alakohdan ja 9 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on ottanut 12.7.2017 annetun muutoslain 13 §:n 1–3 momentilla käyttöön erilaisen eläkeiän Puolan yleisten tuomioistuinten ja Sąd Najwyższyn tuomarikuntaan tai Puolan syyttäjäviranomaisen syyttäjäkuntaan kuuluvien naisten ja miesten osalta, ja
 - toisaalta Puolan tasavalta ei ole noudattanut SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on valtuuttanut 12.7.2017 annetun muutoslain 1 §:n 26 momentin b ja c kohdan nojalla oikeusministerin antamaan luvan tai olemaan antamatta lupaa Puolan yleisten tuomioistuinten tuomareiden tehtävien hoitamisen jatkamiseen mainittujen tuomareiden uuden eläkeiän, sellaisena kuin sitä on alennettu tuon saman lain 13 §:n 1 momentilla, saavuttamisen jälkeen.

Oikeudenkäyntikulut

- 137 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut, että Puolan tasavalta veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ja koska Puolan tasavalta on hävinnyt asian, viimeksi mainittu on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Puolan tasavalta ei ole noudattanut SEUT 157 artiklan ja miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa 5.7.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/54/EY 5 artiklan a alakohdan ja 9 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on ottanut yleisten tuomioistuinten organisaatiosta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta 12.7.2017 annetun lain (ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw) 13 §:n 1–3 momentilla käyttöön erilaisen eläkeiän Puolan yleisten tuomioistuinten tuomarikuntaan ja Sąd Najwyższyn tuomarikuntaan tai Puolan syyttäjäkuntaan kuuluvien naisten ja miesten osalta.**

- 2) Puolan tasavalta ei ole noudattanut SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on valtuuttanut yleisten tuomioistuinten organisaatiosta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta 12.7.2017 annetun lain 1 §:n 26 momentin b ja c kohdan nojalla oikeusministerin (Puola) antamaan luvan tai olemaan antamatta lupaa Puolan yleisten tuomioistuinten tuomareiden tehtävien hoitamisen jatkamiseen mainittujen tuomareiden uuden eläkeiän, sellaisena kuin sitä on alennettu tuon saman lain 13 §:n 1 momentilla, saavuttamisen jälkeen.
- 3) Puolan tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset

i — Tämän tuomion 99, 101 ja 102 kohtaan on tehty kielellisiä muutoksia sen ensimmäisen julkaisemisen jälkeen.